

---

## Особливості організації освітнього процесу в дистанційному форматі за допомогою цифрових освітніх інструментів Google та створення тематичних блоків навчальних матеріалів із предмета «Мистецтво» з використанням застосунку Google Sites

Веклич Юрій, учитель мистецтва та технологій комунального закладу «Наталинський ліцей Наталинської сільської ради Красноградського району Харківської області»

---

*Автор розглядає у статті проблему організації взаємодії між учасниками освітнього процесу, цілісності знань учнів із мистецтва; актуалізує поняття про систему навчальних матеріалів і творчих завдань за умов дистанційної освіти, а також ураховуючи особливі потреби учнів і універсальну доступність інформаційних програмових засобів. Акцентує увагу на можливості поділу навчального матеріалу на логічні тематичні блоки та добір до кожного з них вправ і завдань, які сприятимуть засвоєнню знань і формуванню їх цілісності.*

**Ключові слова:** *проблема організації взаємодії між учасниками освітнього процесу, дистанційне навчання на основі цифрових інструментів Google, логічні тематичні блоки навчального матеріалу.*

Освіта є одним із базових прав людини, закріплених у 26 статті Декларації прав людини, Конституції України та законі України «Про освіту». Під час переходу на дистанційне навчання спочатку у зв'язку з пандемією Covid-19, а згодом у зв'язку з введенням в Україні воєнного стану стала очевидною проблема організації взаємодії між учасниками освітнього процесу для того, щоб зберегти можливості покращення організації навчання, як це було в допандемічні роки.

Почав шукати шляхи розв'язання цієї проблеми та можливості змінити підхід відповідно до нових викликів часу. Відомо багато простих, відносно доступних інструментів і сервісів для створення задач і вправ. Для більш детального структурування освітнього процесу онлайн я використовую систему Google Клас і додатки до цієї платформи, які дозволяють надавати навчальний матеріал, гнучко й прозоро створювати завдання та вправи, проводити контроль знань, збирати фідбек і навіть вести журнал оцінок. Протягом двох років у зв'язку з пандемічними обмеженнями довелося налагоджувати й удосконалювати систему дистанційного викладання навчальних предметів і співробітництва з учнями.

Для розгортання такої системи та набуття навичок її використання я пройшов підвищення фахового рівня в «Академії цифрового розвитку», що покращило мою готовність працювати з новими інструментами, компенсувати час, що витрачався на цифровізацію навчального матеріалу. [№GDTfE-01-14737.pdf](#) [№GDTfE-01-C-01053.pdf](#) [№GDTfE-01-II-02386.pdf](#). Усе це дало змогу повноцінно працювати в дистанційному форматі, зменшило освітні втрати й надало рівний доступ до знань.

В умовах дистанційного навчання дуже важливою є взаємодія всіх учасників освітнього процесу. Тому було прийняте рішення про запровадження в ліцеї інформаційно-навчального середовища Google Workspace for Education (для освіти). Це пакет спеціалізованого хмарного програмного забезпечення, інструментів для спільної роботи й дистанційного навчання від компанії Google.

Таку систему у співпраці з директором ліцею Оленою Миколаївною Гавриловою ми застосували в закладі. На базі домену @nl34.ukr.education були створені корпоративна пошта, групи вчителів і учнівських колективів, згідно з навчальним планом закладу сформовані курси з кожного предмета для кожного класу, долучені батьки до контролю за процесом навчання дітей.

Проведена відповідна робота з колегами: на засіданні педагогічної ради обговорені питання особливостей навчання, де я виступив із доповіддю «Про особливості організації освітнього процесу в дистанційному форматі в умовах воєнного часу» та ознайомив із сучасними засобами й інструментами дистанційного навчання. Це ж питання висвітлив я і на засіданні територіального методичного об'єднання вчителів мистецтва та технологій Наталинської громади.

<https://sites.google.com/nl34.ukr.education/osvita/%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%B0>

Зрештою, усі вчителі та учні отримали гарну можливість працювати й навчатися разом, де б вони не знаходилися, використовуючи набір безкоштовних програм Google, розроблених спеціально для шкіл, у який входять 14 основних і 51 додатковий сервіс Google, серед яких Gmail, Google Диск, Google Клас, Google Meet (засіб для відеоконференцій, що дозволяє провести онлайн-уроки в захищеному від зовнішнього втручання середовищі), Google Календар, Google Документи, Google Таблиці, Google Презентації, Google Sites, а також цифрова інтерактивна дошка Jamboard.

*Запровадження системи дистанційного навчання на основі цифрових інструментів Google для освіти в нашому ліцеї сприяє плідній взаємодії між учасниками освітнього процесу, підвищенню рівня пізнавальної активності здобувачів освіти, партнерській співпраці з батьками. Усі учасники освітнього процесу працюють у єдиному захищеному освітньому просторі, мають широкі можливості для вільного спілкування онлайн, зручного та доступного подання навчального матеріалу, творчих завдань і якісного зворотного зв'язку.*

За два роки я накопичив значну кількість цифрового контенту з предметів «Мистецтво» та «Технології». Але війна в Україні привнесла нові виклики: вимушено переселені учні, які навчаються в нових для себе школах по всій Україні та за її межами, «випадання» з освітнього процесу окремих дітей та цілих класів через повітряні тривоги, нестабільний зв'язок та інші причини, пов'язані з війною. Більшість завдань довелося адаптувати до нових вимог, але попри все якість освіти повинна бути в пріоритеті.

Тому виникло питання: як сформувати цілісні знання учнів із мистецтва, створити систему навчальних матеріалів і творчих завдань, урахувуючи навчальні потреби учнів, засади універсальної доступності програмових засобів в умовах, коли навчання відбувається за допомогою цифрових пристроїв.

Зважаючи на реалії навчання, педагогу доцільно розділити матеріал на логічні тематичні блоки й обрати до кожного з них навчальні матеріали, вправи та завдання, які сприятимуть засвоєнню знань і формуванню їх цілісності. Це допоможе учням самостійно опрацьовувати навчальний матеріал, а разом із цим сформує уявлення про загальну структуру теми, що вивчається.

Для вирішення цих завдань у процесі створення тематичних блоків я використовую застосунок Google Sites (Сайт), що входить до програмного пакета додатків Google.

Ураховуючи зрозумілість інтерфейсу застосунку, є можливість для створення яскравого інформативного сайту, наповненого навчальними матеріалами, інтерактивними вправами та творчими завданнями для опрацювання учнями як самостійно, так і в співпраці з учителем під час онлайн-уроків.

Розробляючи Сайт, створюю логічну структуру тематичного блоку, розбивши всю тематику на окремі уроки – сторінки сайту. Google Сайт дає можливість інтегрувати документи, наприклад електронний варіант сторінок підручника чи інших посібників; відеоконтент, створений учителем, відеоматеріали YouTube чи завантажені з Google Диска або комп'ютера; тестові завдання, створені в Google Формах чи за посиланням на тести з інших освітніх ресурсів. Маю змогу через посилання включати до сторінок сайту

*фрейми онлайн дошки, створені в додатку Jamboard; використовувати електронні презентації, QR-коди, галереї малюнків, посилання на сайти тощо.*

До вашої уваги сайт «Кіномистецтво» як приклад використання Google Сайту для формування цілісності знань учнів із мистецтва при вивченні цієї теми. <https://sites.google.com/nl34.ukr.education/cinema/%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%B0>

Сайт «Кіномистецтво» містить матеріали з теми, об'єднані в один тематичний блок і структуровані за темами уроків на відповідних сторінках: “Історія кінематографа”, “Види кіно”, “Мова кіно”, “Жанри кіно”, “Стилі кіно”, “Професії у кінематографі”, “Школи кінематографа”, “Українське кіно”, “Поетичне кіно”.

Кожна сторінка сайту містить матеріали окремого уроку і текст відповідного параграфа підручника, презентації та відеоматеріали з теми, посилання на інші джерела інформації, проєктні, дослідницькі, творчі завдання. Окремо виділено сторінку «Мистецька скарбничка», де наявний словник термінів, і сторінку «Практичні завдання», де передбачена можливість переходу по сторінках сайту для повторення набутих знань.

Посилання на сайт або кожну окрему його сторінку легко можна розмістити в Classroom чи на іншій навчальній платформі для роботи з учнями й отримати відповідний зворотній зв'язок. Сайт доступний з будь-якого гаджета, за умов наявності посилання та інтернет-зв'язку.

Сайт передбачає можливість колективної співпраці вчителів для створення якісного контенту: над створенням тематичного блоку можуть одночасно віддалено працювати декілька осіб.

Створені на основі сайтів тематичні блоки можна об'єднати в *повноцінний дистанційний курс із навчального предмета*. Такі розроблені курси можна використати в майбутньому під час навчання із застосуванням технологій «перевернутого класу», змішаного чи офлайн навчання. Також за умов переходу на дистанційне навчання створений контент допоможе відносно швидко налагодити освітній процес.

Використання такого контенту дає мені можливість застосування навчальних матеріалів при підготовці до уроків відповідної тематики згідно з програмовими вимогами та відкриває широкий доступ до цікавих, актуальних матеріалів для здобувачів освіти.

Так, при опрацюванні теми «Професії кінематографа» учні ознайомилися з особливостями роботи професійних кінематографістів, видами професій кіноіндустрії, видатними постатями акторів, режисерів, кінооператорів, композиторів, які зробили значний внесок у царині кіномистецтва, використовуючи інформацію, що розміщена на сторінках сайту. Випробували себе в ролі режисера ігрового кіно, створюючи проєкт «Мій майбутній кіношедевр».

Робота над виконанням проєкту передбачала розробку концепції власного художнього фільму, а саме вибір жанру та стилю, який найбільше імponує автору, написання сюжету (місце подій, головні герої, сюжетна лінія), добір місця подій. Учні проводили пошук зображень обраних локацій. Серед відомих акторів українського та зарубіжного кіно обирали претендентів на головну роль у своєму фільмі, обґрунтовуючи свій вибір відповідно до типуажу й амплуа артиста. Підбирали саундтрек до фільму, використовуючи твори композиторів класичної музики. Оформлення проєкту здійснювалось у формі електронної презентації або створення рекламного постера до фільму. Діти із захопленням брали участь у запропонованому проєкті.

*Створення та використання подібних тематичних блоків із мистецтва, трудового навчання та образотворчого мистецтва показало, що учням стало набагато легше орієнтуватися в матеріалі та створювати логічні структурні зв'язки в межах*

теми, що вивчається. Крім того, зросла навчальна мотивація та пізнавальна активність учнів, покращилася якість знань, підвищився рівень навчальних досягнень.

Тож надалі я планую розробити повноцінні курси з навчальних предметів «Образотворче мистецтво», «Мистецтво», «Технології», залучивши до співпраці колег нашої творчої освітянської спільноти задля створення якісного цифрового контенту.

---

## Науковець-письменник – педагогам: інтеграція науки й освіти

---

*Писаренко Тетяна, Семисошенко Севіль –  
методисти Центру інноваційного розвитку освіти  
Харківської академії неперервної освіти*

---

У статті висвітлено значення в контексті теми науково-методичного журналу наукових праць і художніх творів харківського науковця-письменника Артура Петровича Яреценка, науково-педагогічна діяльність якого є зразком самовідданого служіння українській освіті й науці.

**Ключові слова:** інтеграція, історико-культурний контекст, етнокультура, етнологія, етномова, етноспільнота, український мелос.

*Знать, од Бога і голос той,  
і ті слова ідуть меж люди.*

*Тарас Шевченко*

*Україно моя! Ти на лезі світів  
Зореносу культуру свою будувала!  
Хоч спливали віки, а народ поготів  
Сік шаблями ворожі забрала!*

*Артур Яреценко*

**Актуальність проблеми.** Сучасність ставить перед національною освітою нагальну вимогу створити всі передумови, прогресивну дидактичну систему, ефективні методи виховання молоді, щоб формувати покоління українців, спроможних за умов глобалізації до прогресивного національного поступу. На часі – упровадження ідей інтегрованого навчання, зокрема літератури та мистецтва. Віталій Дончик слушно зауважує: «Наші прагнення що найпроникливіше і найсправедливіше досягнути сутність і неповторність українського художнього слова, надто Шевченка, Франка, Лесі Українки, інших класиків неможливі не лише без наукових заглиблень і відкриттів, а й без пристрасних роздумів, співпереживання, емоційних реагувань, натхненних пошуків і любові. Так, так. Справжня наука, творена не текстородами, а особистостями, також містить – більш чи менш приховано – великий і вічний формат любові» [1, с.10–11]. Увагу на цьому акцентовано також у працях таких відомих учених-мовознавців: Л. Мацько, І. Ющука, І. Муромцева, М. Пентилюк, Л. Кравець, Н. Голуб, О. Семеног, А. Загнітко, Л. Струганець, Т. Симоненко, Т. Осипової.

**Висвітлення теми.** Талановитих творчих особистостей подарувала світу й наша Слобожанщина. *Значне місце серед них належить професору Харківської академії неперервної освіти, науковцю-письменнику Артуру Петровичу Яреценку*, наукові праці й літературна творчість якого вже багато десятиліть поспіль розкривають і